Skolinspektionen

Beslut

Datum 2026-09-22
Dnr SI 2026:3256

Huvudman

Stiftelsen montessori för alla barn
Org. nr 853301-0537
styrelse@alvkullen.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskolan Montessoriskolan Älvkullen i Kungälvs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen montessori för alla barn att senast den **13 november 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande urval och mottagande. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen montessori för alla barn inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen montessori för alla barn ska vidta följande åtgärder

Urval och mottagande

1. Se till att tydliggöra informationen om vilka urvalsgrunder som skolan tillämpar i urvalet mellan förskoleklass och grundskola och i vilken ordning de används så att urvalsprocessen för vårdnadshavare som söker en skolplats för sina barn i grundskolan blir transparent och förutsägbar (9 kap. 17–18 respektive 10 kap. 35–36 §§ skollagen).

2. Se till att i urvalet till grundskolan, om det inte finns plats för alla sökanden, använda minst en av urvalsgrunderna kötid eller geografisk närhet innan urvalsgrunden lottning används. (9 kap. 18 respektive 10 kap. 36 §§ skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:3256) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2026 inlett en tillsyn av Montessoriskolan Älvkullen i Kungälvs kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Montessoriskolan Älvkullen följer gällande bestämmelser om att erbjuda en avgiftsfri skola. Skolinspektionen beslutade den 13 augusti 2026, genom ett delbeslut i ärendet, att Stiftelsen montessori för alla barn senast den 13 november 2026 ska ha vidtagit åtgärder avseende brister rörande avgiftsfri skola. Skolinspektionen har även kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser om urval och mottagande vilket prövas i detta delbeslut.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare, skolans intendent och rektorn den 19 mars 2026 samt kompletterande intervju med rektor den 10 juni 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat information från skolans hemsida om ansökningsförfarandet till skolan. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Urval och mottagande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av information på skolans hemsida samt av inkommen dokumentation framgår att skolan inte använder sig utav ett kösystem vid antagning till *förskoleklass* samt *grundskola.* Vårdnadshavare som vill ansöka om en plats för sitt barn ska i stället ansöka via skolans hemsida under perioden 20 oktober - 14 januari. Vidare anges på skolans hemsida att för antagning till *förskoleklass* gäller i första hand förtur för elever från den egna förskolan, i andra hand syskonförtur och i tredje hand lottning. För antagning till *grundskolan* gäller i första hand syskonförtur och i andra hand lottning.

Rektorn uppger i intervju i samband med tillsynsbesöket att nya elever i huvudsak tas emot till förskoleklass och årskurs 7 samt att det är rektorn som är ansvarig för urvalet. Rektorn bekräftar i en kompletterande intervju att för antagning till *förskoleklass* gäller i första hand förtur för elever från den egna förskolan, i andra hand syskonförtur och i tredje hand lottning. Vad gäller antagning till *grundskolan* uppger rektorn att det i regel inte finns något nytt ansökningsförfarande utan elever flyttas över från förskoleklass till årskurs 1, men om elever slutar eller om de inte fyllt gruppen tar de in nya elever.

Rektorn uppger vidare att hen, i samband med Skolinspektionens besök på skolan, har undersökt informationen på skolans hemsida och sett att informationen gällande urvalsgrunderna för antagning till förskoleklass är korrekta, men vad gäller antagningen till grundskolan borde även information finnas om att som första urvalsgrund antas elever som går i skolans förskoleklass. Rektorn säger att en förklaring till att denna information inte framgår på hemsidan är för att förskoleklass går åldersintegrerat med årskurs 1.

Av huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen framgår att vid fler sökande än antalet tillgängliga platser tillämpar skolan syskonförtur. Därefter lottas eventuellt resterande platser bland de sökande Av dokumentet *Rutin för ansökan, antagning och urval – Montessoriskolan Älvkullen* framgår att antagningsprocessen ska vara likvärdig, transparent och rättssäker. Urval sker utan hänsyn till kötid, personliga kontakter eller andra icke fastställda kriterier.

Rättslig reglering

Av 9 kap. 17[1] § första stycket skollagen framgår att en fristående förskoleklass ska vara öppen för alla elever som ska erbjudas utbildning i förskoleklassen. Utbildningen får dock begränsas till att avse elever som är i behov av särskilt stöd för sin utveckling (resursskola).

Av 9 kap. 18[2] § skollagen framgår bland annat att om det inte finns plats för alla sökande till en skolenhet med förskoleklass, ska urvalet göras på grunder som är förenliga med 17 § första stycket och som Statens skolinspektion godkänner, om inte annat följer av ett beslut som har fattats med stöd av 6 a §.

Av 10 kap. 35 § skollagen framgår bland annat att en fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola), eller
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Av 10 kap. 36 § skollagen framgår bland annat att om det inte finns plats för alla sökande, ska urvalet göras på grunder som är förenliga med 35 § första stycket och som Statens skolinspektion godkänner, om inte annat följer av

1. föreskrifter som meddelats med stöd av 9 § tredje stycket,
2. andra föreskrifter som avser fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning eller särskilda utbildningar, eller
3. ett beslut som har fattats med stöd av 9 a §.

I förarbetena till skollagen (prop. 1995/96:200 s. 70 och prop. 2009/10:165 s. 744) anges att en fristående skola som inte har plats för alla

---

[1] Mot bakgrund av att grundskolan ska bli tioårig samt att förskoleklassen då tas bort kommer bestämmelserna i 9 kap. skollagen, med rubriken Förskoleklassen, att upphöra att gälla. Ändringen av 9 kap. skollagen i detta avseende gjordes genom SFS 2025:729 som trädde i kraft den 1 juli 2026 (Regeringens proposition 2024/25:143 En tioårig grundskola). Bestämmelserna i SFS 2025:729 ska tillämpas första gången på utbildning och annan verksamhet som bedrivs efter den 30 juni 2028. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning och annan verksamhet som bedrivs före den 1 juli 2028. Se övergångsbestämmelserna. Skolinspektionen har därför i beslutet tillämpat 9 kap. 17 § skollagen i dess lydelse i SFS 2022:1104.

[2] Mot bakgrund av att grundskolan ska bli tioårig samt att förskoleklassen då tas bort kommer bestämmelserna i 9 kap. skollagen, med rubriken Förskoleklassen, att upphöra att gälla. Ändringen av 9 kap. skollagen i detta avseende gjordes genom SFS 2025:729 som trädde i kraft den 1 juli 2026 (Regeringens proposition 2024/25:143 En tioårig grundskola). Bestämmelserna i SFS 2025:729 ska tillämpas första gången på utbildning och annan verksamhet som bedrivs efter den 30 juni 2028. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning och annan verksamhet som bedrivs före den 1 juli 2028. Se övergångsbestämmelserna. Skolinspektionen har därför i beslutet tillämpat 9 kap. 18 § skollagen i dess lydelse i SFS 2016:911.

sökande måste göra urvalet på grunder som inte sätter kravet på öppenhet för alla elever ur spel. Som exempel på urvalsgrunder som anses förenliga med öppenhetskravet kan nämnas kötid, syskonförtur och geografisk närhet.

I förarbetena (prop. 2015/16:184 s. 9–10) anges att huvudmannen måste vara tydlig med vilka urvalsgrunder som används till skolenheten och i vilken ordningsföljd de används. Urvalsgrunderna ska vidare vara transparenta och förutsägbara för de sökande. Urvalsgrunderna får inte ändras under pågående ansöknings- och antagningsprocess om de påverkar kravet på öppenhet.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Montessoriskolan Älvkullen inte uppfyller författningarnas krav gällande förfarandet kring mottagande och urval vid antagning till grundskolan.

Skolinspektionen bedömer inledningsvis att arbetet med urval till grundskolan vid Montessoriskolan Älvkullen inte präglas av den öppenhet som författningarna anger. Tillsynen visar att elever som har tagits emot i förskoleklass i första hand ges förtur till årskurs 1, trots att skola och huvudman kommunicerar till vårdnadshavare att de urvalsgrunder som tillämpas är syskonförtur och lottning. Skolinspektionen konstaterar att förskoleklass och grundskola är två separata skolformer och det ska således göras ett nytt urval i samband med att elever går från förskoleklass till grundskola. I en situation där en skola har fler sökande än tillgängligt antal platser blir principerna för urval avgörande för om skolan ska anses vara öppen för alla. Mottagande till en fristående grundskola ska ske utifrån principer som är lika för alla elever som har rätt till utbildningen. De urvalsgrunder som tillämpas behöver därför vara objektiva till sin karaktär. Förskoleklassförtur är en objektiv och saklig urvalsgrund som Skolinspektionen godkänt. Att eleverna från förskoleklassen i första hand ges plats i grundskolan är därmed i och för sig förenligt med författningarnas krav. Arbetet med urvalsprocessen måste dock därutöver även präglas av transparens och förutsägbarhet. Detta innebär att skolan och huvudmannen måste vara tydliga med vilka urvalsgrunder som gäller och i vilken ordning de tillämpas så att presumtiva elever och vårdnadshavare på lika villkor kan få kännedom om förutsättningarna för att få en plats. Att skolan och huvudmannen inte har tydliggjort för vårdnadshavare, varken på huvudmannens hemsida eller på annat sätt, att även förskoleklassförtur tillämpas vid skolenheten utgör därmed en brist.

Av utredningen framgår vidare att skolenheten för antagning till grundskolan som andra urvalsgrund tillämpar syskonförtur. Om det finns platser kvar efter att de två första urvalsgrunderna tillämpats sker urvalet

till dem genom lottning. Skolinspektionen kan konstatera att om det inte finns plats för alla sökande vid en skola med enskild huvudman är huvudregeln enligt 9 kap. 18 § och 10 kap. 36 § skollagen att urvalet för förskoleklass och grundskola ska göras på de grunder som Skolinspektionen godkänner. En fristående skola ska vara öppen för alla och endast sådana urvalsgrunder som inte sätter öppenheten ur spel får tillämpas (prop. 1995/96:200 s. 34). Exempel på urvalsgrunder som anses förenliga med öppenhetskravet och som Skolinspektionen godkänner är kötid, geografisk närhet och syskonförtur.

Skolinspektionen anser att lottning i och för sig kan utgöra en sådan urvalsgrund som inte sätter kravet på öppenhet ur spel, under förutsättning att det sker under former som är kända, tydliga och offentliga samt att förfarandet sker under rättssäkra former. Däremot saknar ett urval med lottning förutsägbarhet för elever och vårdnadshavare. För att ett urvalsförfarande sammantaget ska uppfylla kravet på öppenhet för alla elever samt även vara tillräckligt förutsägbart bedömer Skolinspektionen att en skola måste använda sig utav minst en urvalsgrund som alla elever kan rangordnas inom innan lottning tillämpas. Inom denna kategori urvalsgrunder har Skolinspektionen godkänt kötid och geografisk närhet. Skolinspektionen finner därför att lottning såsom urvalsgrund endast kan accepteras då kötid och/eller geografisk närhet har använts och det därefter fortfarande finns elever som inte har kunnat särskiljas. Skolans nuvarande urvalsförfarande uppfyller inte detta krav, vilket därmed utgör en brist.

Annat har inte framkommit än att skolenheten uppfyller författningarnas krav gällande förfarandet kring mottagande och urval vid antagning till förskoleklass.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Stiftelsen montessori för alla barns verksamhet vid Montessoriskolan Älvkullen uppfyller inte författningarnas krav vad gäller förfarandet kring urval och mottagande. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen montessori för alla barn att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar,

X Linda Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Linda Lundberg

X Elina Eliasson

Föredragande
Signerat av: Elina Eliasson

I ärendets handläggning har även utredaren Lars Gustafsson deltagit.